

Spotlight

Een onderwerp telkens beknopt uitgelicht

Deze keer:

Thematische verloven en tijdskrediet met motief: verdeling volgens geslacht

1

Inleiding

Het systeem van thematisch verlof, dat in het leven werd geroepen om werk beter te kunnen combineren met het privéleven en meer bepaald om bepaalde familiale verplichtingen te kunnen vervullen (zoals zorgen voor jonge kinderen of voor gehandicapte kinderen, medische bijstand verlenen aan een ziek gezins- of familielid of palliatieve zorgen verlenen), biedt de mogelijkheid om de prestaties volledig of gedeeltelijk te onderbreken tijdens een bepaalde periode.

Er bestaan drie vormen thematisch verlof. Dat zijn specifieke vormen van loopbaanonderbreking die kunnen worden genomen in welbepaalde situaties, zowel in de overheidssector als in de privésector. Dankzij het ouderschapsverlof is het mogelijk voor werknemers en ambtenaren om meer tijd door te brengen met hun kinderen jonger dan 12 jaar. Met medische bijstand kunnen ze meer aanwezig zijn bij een ernstig ziek gezins- of familielid (tot de 2de graad). Dankzij palliatief verlof kunnen ze een terminaal zieke persoon bijstaan. Die laatste vorm werd ingevoerd in 1995. Ouderschapsverlof dateert van 1997 en verlof voor medische bijstand van 1998.

Sinds de oprichting van het systeem stijgt het aantal personen dat er gebruik van maakt jaarlijks (ook voor bijna elk type onderbreking) bijna lineair, met een piek in 2019 (de eerste 7 maanden) van 86.158 personen met een thematisch verlof¹. Het aantal personen in ouderschapsverlof daalde maar één keer, in 2012, het jaar waarin het systeem werd uitgebreid en op maximaal 4 maanden werd gebracht. Ouderschapsverlof neemt het grootste deel in van het totaal aantal personen/betalingen voor thematische verloven (66.817 in 2019), gevolgd door verlof voor medische bijstand (18.997 in 2019). Het thematisch verlof voor palliatieve zorgen komt veel minder vaak voor (344 personen in de eerste zeven maanden van 2019).

De thematische verloven ontstonden in de jaren negentig. De bedoeling ervan is om recht op volledige of gedeeltelijke onderbreking van de prestaties mogelijk te maken voor specifieke noden. In die context ontstond dus het ouderschapsverlof, het verlof voor medische bijstand en het palliatief verlof. Die thematische verloven zijn in (nagenoeg) elke sector van toepassing.

Tijdskrediet met motief zag het licht in 2007. Het is enkel van toepassing op de werkgevers uit de privésector. Met tijdskrediet kan je een extra recht krijgen om je prestaties volledig of gedeeltelijk te onderbreken voor gelijkaardige motieven zoals die van de thematische verloven. Dat recht kan je krijgen bovenop het recht van de thematische verloven. De toegangsvoorwaarden voor tijdskrediet met motief zijn wel anders dan die voor de thematische verloven (leeftijd van het kind voor wie de onderbreking kan worden gevraagd, anciënniteit bij de werkgever, bestaan van een cao voor een volledige of halftijdse onderbreking enz.)

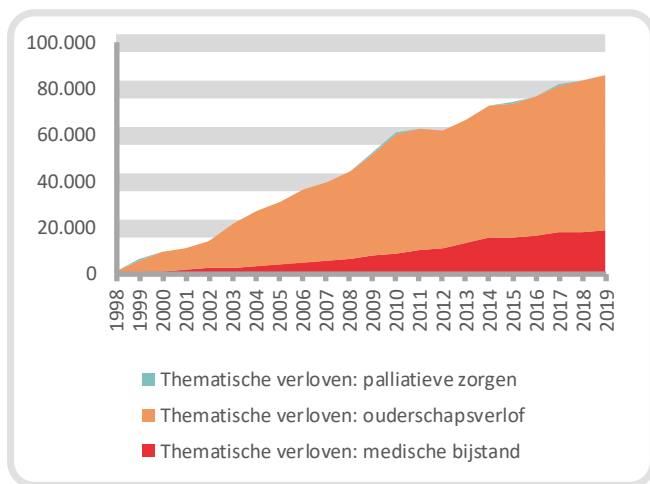
In de 2 systemen kent de RVA een **uitkering** toe aan de werknemer die zijn prestaties volledig of gedeeltelijk onderbreekt. De onderbrekingsuitkering voor thematisch verlof is wel hoger dan de uitkering voor tijdskrediet met motief.

¹ In deze publicatie worden de cijfers vermeld in fysieke eenheden, het gemiddelde aantal betalingen uitgevoerd per maand. Aangezien de onderbrekingen vaak slechts betrekking hebben op een bepaald aantal maanden per jaar, ligt het aantal verschillende personen per jaar dat een onderbreking neemt hoger dan de hier aangegeven

cijfers. Aangezien eenzelfde persoon verschillende systemen kan combineren in de loop van een jaar, bieden de fysieke eenheden op methodologisch vlak het zuiverste gamma. De onderbrekingen zonder sociale voordelen worden ook besproken op het einde van het tweede hoofdstuk van dit artikel.

Grafiek 1

Evolutie van het totaal aantal personen in een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per stelsel (fysieke eenheden)

Je kan deze publicatie samen lezen met de spotlight 'Tijdskrediet, loopbaanonderbreking – Evolutie volgens het geslacht' om een algemeen zicht te krijgen op loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematisch verlof.

Die studie focust op de verloven die worden genomen om aan familiale verplichtingen te voldoen: de opvoeding of zorg voor een kind, of de zorg voor een familielid.

In deze publicatie focussen we vooral op het evenwicht tussen mannen en vrouwen in de thematische verloven. De verschillen tussen mannen en vrouwen afhankelijk van het type onderbreking, de leeftijd en de uitkeringen komen aan bod.

Vervolgens analyseren we ook het systeem van tijdskrediet met motief zorg. Het systeem voor de privésector zou namelijk vergelijkbaar kunnen zijn met het systeem van thematisch verlof. We zullen zien dat dat type verlof vaak wordt genomen nadat het krediet thematische verloven is opgebruikt. Het lijkt nog meer te zijn beïnvloed door het traditionele gezin, want vrouwen zijn er nog sterker in vertegenwoordigd dan bij de thematische verloven.

Een gedetailleerdere analyse volgens de leeftijd van de personen in thematisch verlof en tijdskrediet met motief zal duidelijke verschillen qua geslacht aan de oppervlakte brengen, maar ook een evolutie in de tijd.

Een van de belangrijkste informatiebehoefte qua statistieken van de RVA voor dat systeem is de verdeling volgens geslacht. Door te kijken naar het aandeel volgens geslacht in het systeem van thematisch verlof kunnen we zien in welke mate het traditionele gezin, waarin de man het gezin financieel ondersteunt terwijl de vrouw de niet-betaalde zorgtaken op zich neemt en dus minder investeert in haar carrière, de sociale relaties tussen mannen en vrouwen blijft beïnvloeden. Het blijkt namelijk dat het aantal vrouwen dat dit systeem gebruikt nog steeds veel hoger is dan het aantal mannen.

Impact van de reglementaire wijzigingen sinds 2012

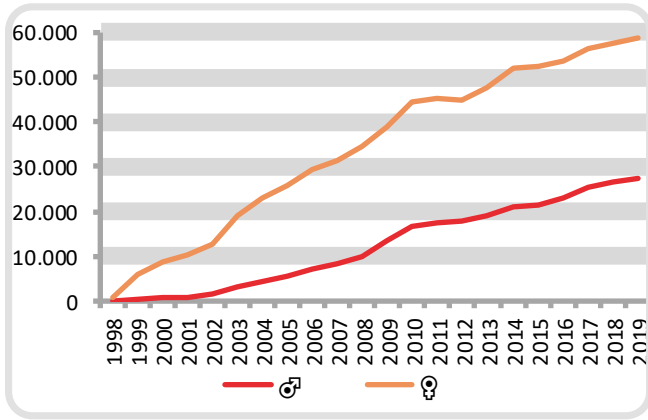
- Sinds 1 januari 2012: gewone loopbaanonderbreking beperkt tot 60 maanden in plaats van 72. Tijdskrediet zonder motief beperkt tot 1 jaar.
- Sinds midden 2012: ouderschapsverlof van 3 à 4 maanden per kind.
- Sinds 1 september 2012: leeftijdsvoorwaarden LO/TK landingsbaan opgetrokken van 50 tot 55 jaar.
- Sinds 1 januari 2015: leeftijdsvoorwaarden TW landingsbaan opgetrokken tot 60 jaar, behalve uitzonderingen; in geval van eerste aanvraag (of bij een aanvraag die geen verlenging is) van tijdskrediet zonder motief geeft de RVA geen uitkeringen meer.
- Sinds 2 september 2016: het zorgkrediet vervangt loopbaanonderbreking voor de personeelsleden van de Vlaamse overheid.
- Sinds 1 februari 2017: mogelijk om een bijkomende verlenging van een maand palliatief verlof te krijgen.
- Sinds 1 april 2017: afschaffing van het recht op tijdskrediet zonder motief.
- Sinds 1 juni 2017: aanpassing van de bedragen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematisch verlof. Strengere voorwaarden voor verlof voor medische bijstand voor de privésector en voor het personeel van de lokale en provinciale besturen.

2

Historiek van de verdeling van de thematische verloven volgens geslacht

Grafiek 2

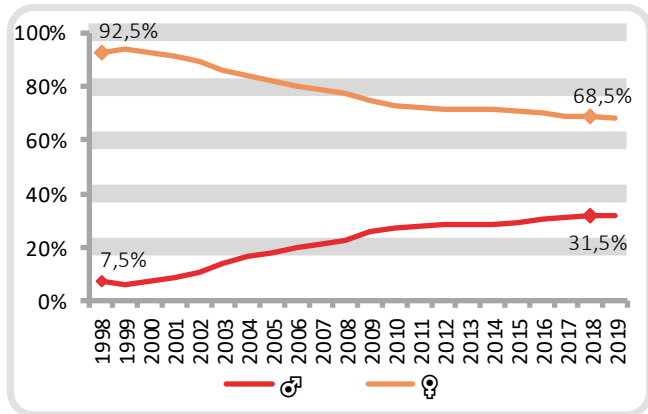
Evolutie van het totaal aantal personen in een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof) volgens geslacht (fysieke eenheden)

Sinds de invoering van het systeem van thematische verloven is het aantal mannen dat er gebruik van maakt, sterk gestegen. Het aantal ging van 1.500 in 2002 naar 26.416 in 2018. In die periode was die stijging nog meer uitgesproken bij de vrouwen. Zo gingen we van 12.555 vrouwen in 2002 naar 57.566 in 2018.

Grafiek 3

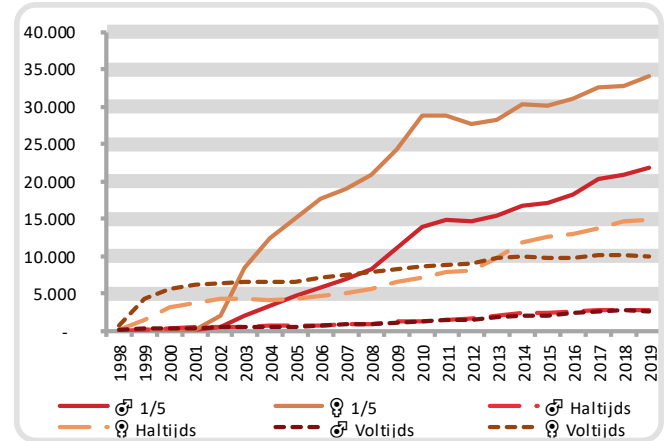
Evolutie van het aandeel per geslacht van het totaal aantal personen in een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof)

Hoewel die stijging, in absolute waarden, tussen 2002 en 2018 sterker is bij de vrouwen (+ 45.011) dan bij de mannen (+ 24.916), zien we dat het aandeel mannen in vergelijking met de vrouwen jaar na jaar blijft toenemen. Het ging van 10,7% in 2002 naar 31,5% in 2018.

Grafiek 4

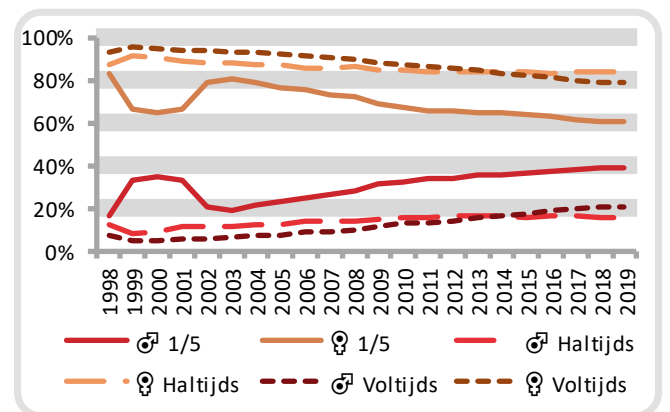
Totaal aantal begunstigden van een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per onderbreking (1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht (fysieke eenheden)

In 2018 kende de vermindering met 1/5 het grootste succes, zowel bij de vrouwen (32.757 in 2018) als bij de mannen (20.913 in 2018). Daarna komen de vrouwen die hun prestaties verminderen tot de helft (14.663 in 2018). Die drie onderbrekingen stijgen het duidelijkst in de loop der tijd. Sinds 2014 zijn er in absolute waarden meer vrouwen die hun prestaties tot de helft verminderen dan vrouwen die ze volledig onderbreken. Het aantal vrouwen dat de prestaties volledig onderbreekt, was het hoogst in het begin van het systeem. Tot in 2013 groeide dat aandeel traag en sindsdien is het gestagneerd.

Grafiek 5

Vergelijking van de evolutie van de aantallen per onderbreking (met 1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht

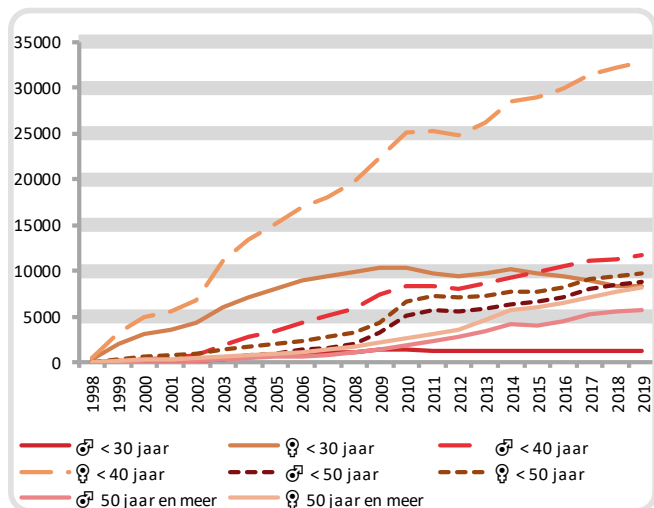

De sterke schommelingen van de onderbreking met 1/5 die we vaststellen tussen 1998 en 2002 kunnen worden verklaard door het lage aantal voor die periode (in totaal van de mannen en vrouwen maximum 182 begunstigden op een jaar voor die periode). Van de personen die een thematisch verlof hebben genomen, is het verschil in percentage volgens

geslacht het kleinst voor de vermindering met 1/5 (39,0% bij de mannen tegenover 61,0% bij de vrouwen in 2018). Het verschil volgens geslacht is daarentegen veel groter als we naar de andere onderbrekingsformules kijken. De onderbreking tot de helft wordt veel vaker door vrouwen genomen. Sinds 2014 is die onderbreking diegene met het laagste aantal mannen in vergelijking met het aantal vrouwen.

Grafiek 6

Evolutie van het totaal aantal personen in een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per leeftijdsklasse (<30 jaar, <40 jaar, 40 jaar en ouder) en volgens geslacht (fysieke eenheden)

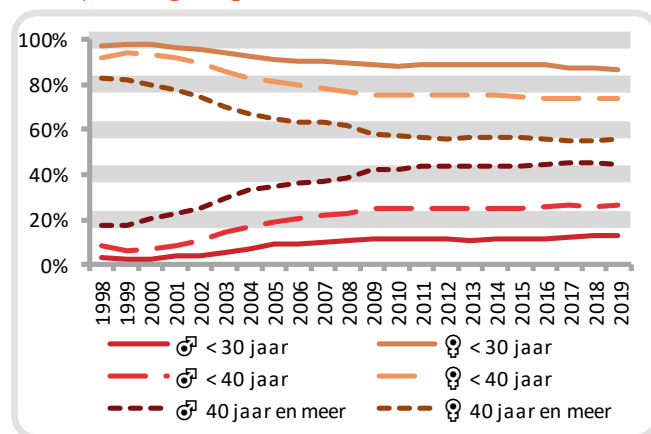

Het aantal vrouwen jonger dan 30 jaar stagneert sinds 2009. Er is een dalende trend te merken sinds 2014 ten opzichte van de hogere leeftijdsklassen. Vrouwen van 30 tot 39 jaar zijn het best vertegenwoordigd (32.178 in 2018) en blijven jaar na jaar sterk stijgen. Die vaststelling kan gedeeltelijk worden verklaard door het feit dat op basis van de statistieken van Statbel² de gemiddelde leeftijd waarop vrouwen moeder worden van 29,1 jaar in 1998, naar 30,7 jaar in 2018 is gegaan.

Het aantal mannen van 30 tot 39 jaar bij de begunstigden stijgt ook jaar na jaar, maar minder uitgesproken (11.308 in 2018). Het aantal begunstigden van 40 tot 49 jaar en van 50 jaar en ouder (zowel mannen als vrouwen) is altijd blijven stijgen sinds de invoering van het systeem. Die stijging is zelfs versneld sinds 2009.

Grafiek 7

Vergelijking van de evolutie van de aantallen per leeftijdscategorie (<30 jaar, <40 jaar en 40 jaar en ouder) en volgens geslacht

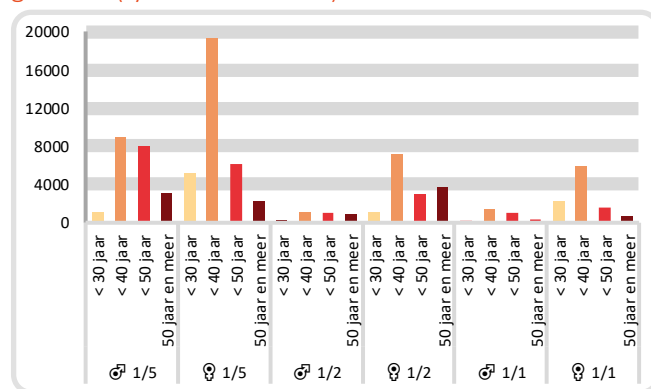

Voor alle thematische verloven samen is het aandeel mannen in de leeftijdscategorie van jonger dan 30 jaar zeer laag, zowel in absolute cijfers (1.194 in 2018) als in relatieve cijfers (12,6% in 2018) in vergelijking met de vrouwen van dezelfde leeftijdsklasse (in 2018, 8.313 en 87,4%). Het aandeel mannen in de leeftijdsklasse van 40 jaar en ouder (44,9% in 2018) benadert dan weer wel die van de vrouwen (55,1% in 2018)³.

Die oververtegenwoordiging van vrouwen in de onderbrekingen met 1/5 en tot de helft kunnen we gedeeltelijk verklaren door de cijfers van Statbel. Daaruit blijkt namelijk dat op 1 januari 2019, 11,6% van de vrouwen van 25 tot 49 jaar alleen woont met een kind, terwijl dat maar 2,0% is bij de mannen.⁴

Grafiek 8

Totaal aantal begunstigden van een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per leeftijdsklasse (<30 jaar, <40 jaar, 40 jaar of ouder), per onderbreking (1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht (fysieke eenheden) in 2018

In 2018 vertegenwoordigen de vrouwen van 30 tot 39 jaar dus het grootste aandeel in het systeem, met een daling van de vermindering met 1/5 (19.227), gevolgd door de mannen van 30 tot 49 jaar met een daling van de vermindering met

² Bron: online statistieken van Statbel: Evolutie van de gemiddelde leeftijd van de moeder bij de geboorte van een kind.

³ Aangezien de verhoudingen vrij gelijkwaardig zijn, werden voor de leesbaarheid de leeftijdsklassen van de begunstigden van 40 tot 49

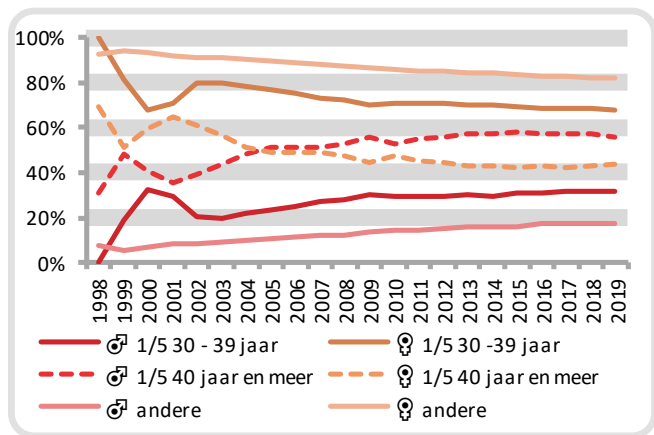
jaar en die van 50 jaar en ouder gegroepeerd in een enkele leeftijdsklasse van 40 jaar en ouder.

⁴ Bron: Statbel: situatie op 1 januari 2019. Gegevens ontvangen per e-mail

1/5 (8.914), daarna door de mannen van 40 tot 49 jaar met een daling van de vermindering met 1/5 (7.937) en tot slot door de vrouwen van 30 tot 39 jaar met een daling van de vermindering tot de helft (7.144).

Grafiek 9

Vergelijking van de evolutie van de aantallen per leeftijdsklasse (30-39 jaar, 40 jaar en ouder), per onderbreking (1/5, in vergelijking met andere onderbrekingen) en volgens geslacht

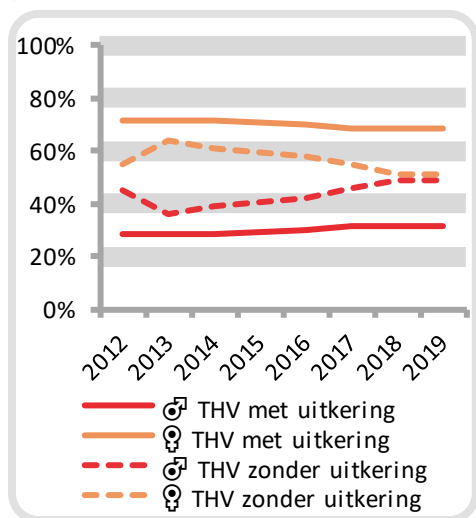

Het toenemende aandeel van mannen in het systeem is vooral merkbaar bij de categorie van 40 jaar en ouder⁵ met een vermindering met 1/5. Dat vertegenwoordigde in 2018 een aandeel van 57,0%, maar ook in mindere mate, bij de categorie van 30 tot 39 jaar met een vermindering met 1/5.

Voor de onderbreking met 1/5 zien we dus een zeer sterke concentratie vrouwen, vooral in de gemiddelde leeftijd waarop vrouwen kinderen krijgen. Mannen zijn minder talrijk en meer aanwezig in de leeftijdsgroep van de 40-jarigen en ouder (rekening houdend met de gemiddelde leeftijd waarop mannen vader worden, wanneer het kind al ouder is, eerder tegen het einde van het recht).

Grafiek 10

Vergelijking van de evolutie van de aantallen van de onderbreker met of zonder uitkeringen volgens geslacht

⁵ Aangezien de verhoudingen vrij gelijkaardig zijn, werden voor de leesbaarheid de leeftijdsklassen van de begunstigden van 40 tot 49

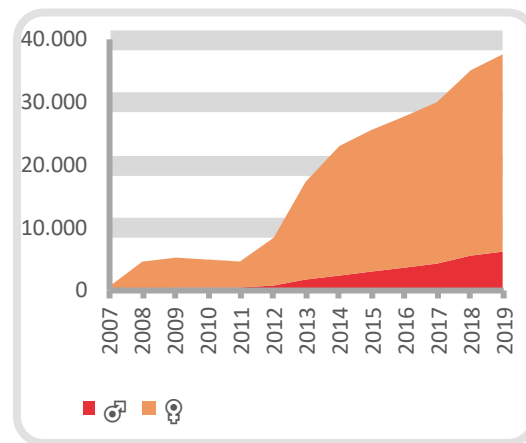
Tot in 2012 was het in bepaalde situaties met maar enkele gevallen ook mogelijk om thematisch verlof te nemen zonder uitkeringen. Het ouderschapsverlof werd in 2012 opgetrokken tot maximaal 4 maanden. Die 4de maand wordt toegekend zonder onderbrekingsuitkeringen als het kind voor wie het ouderschapsverlof wordt gevraagd, geboren is of werd geadopteerd vóór 08.03.2012. Door die nieuwe reglementering steeg het aantal begunstigden zonder uitkeringen sterk (van 130 in 2011 tot 5.945 in 2018). We stellen vast dat het aandeel mannen aanleunt bij dat van de vrouwen, en zelfs bijna gelijk is vanaf 2018.

3

Tijdscrediet met motief zorg

Grafiek 11

Evolutie van het totaal aantal begunstigden van een tijdscrediet met motief zorg, volgens geslacht (fysieke eenheden)

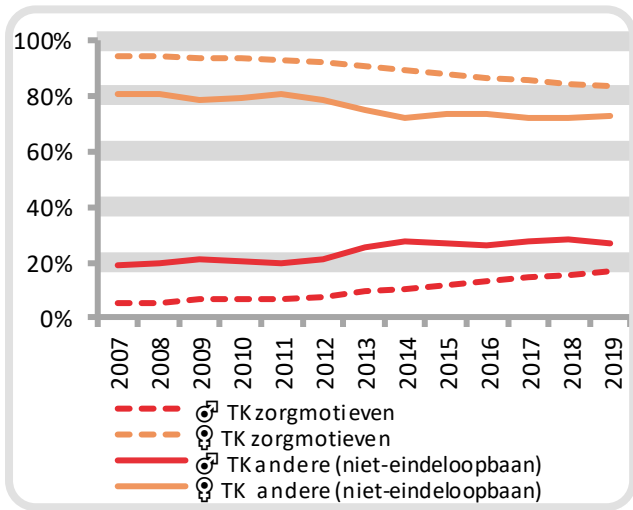

Enkel in de privésector bestaat er ook het algemeen systeem van tijdscrediet met bepaalde motieven. Dat werd in het leven geroepen om werk en privé beter te kunnen combineren om te zorgen voor iemand anders. De motieven zijn: zorgen voor een kind jonger dan 8 jaar, palliatieve zorgen verlenen, medische bijstand verlenen aan een ernstig ziek gezins- of familielid tot de 2de graad, medische bijstand verlenen aan een ernstig ziek minderjarig kind of zorgen voor een gehandicapt kind jonger dan 21 jaar. Het algemeen systeem van tijdscrediet met motief werd recenter ingevoerd (juni 2007). Eerst voor volledige onderbreking en daarna werd het uitgebreid tot andere onderbrekingen (halftijds, met 1/5) in 2012. Sinds 2012 is het aantal begunstigden logischerwijs sterk gestegen. Het hoogste niveau werd bereikt in 2018 op 35.290.

jaar en die van 50 jaar en ouder gegroepeerd in een enkele leeftijdsklasse van 40 jaar en ouder.

Grafiek 12

Vergelijking van de evolutie van de aantallen van de begunstigden van een tijdkrediet met motief zorg ten opzichte van de andere vormen van tijdkrediet (met uitzondering van landingsbaan) volgens geslacht

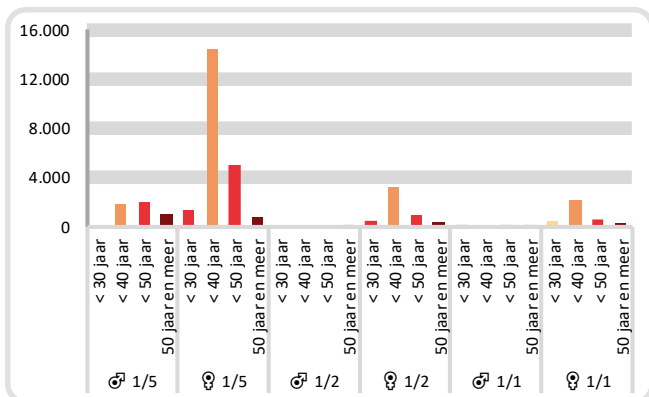

Hoewel het aandeel mannen jaar na jaar stijgt, is de toename en het aantal vrouwen in dit systeem veel groter. In 2018 waren 29.789 begunstigden vrouwen, tegenover slechts 5.501 mannen. Het aandeel mannen in vergelijking met het aandeel vrouwen is ondanks alles van 5,4% in 2007 naar 15,6% in 2018 gegaan.

Het aandeel vrouwen in het stelsel van tijdkrediet met motief zorg is hoger dan dat van de vrouwen die andere vormen van tijdkrediet nemen (met uitzondering van het landingsbaanstelsel) (in 2018 84,4% tegenover 71,7%).

Grafiek 13

Totaal aantal begunstigden van een tijdkrediet met motief zorg, per leeftijdsklasse (<30 jaar, <40 jaar, 40 jaar en ouder), per onderbreking (1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht (fysieke eenheden) in 2018

Over het algemeen is de trend vrij gelijkaardig in het systeem van de thematische verloven. Vrouwen van 30 tot 39 jaar met een onderbreking met 1/5 zijn namelijk de best vertegenwoordigde begunstigden van het systeem. De toenadering tussen het aandeel mannen en vrouwen is vooral merkbaar bij de mannen van 30 tot 39 jaar en van 40

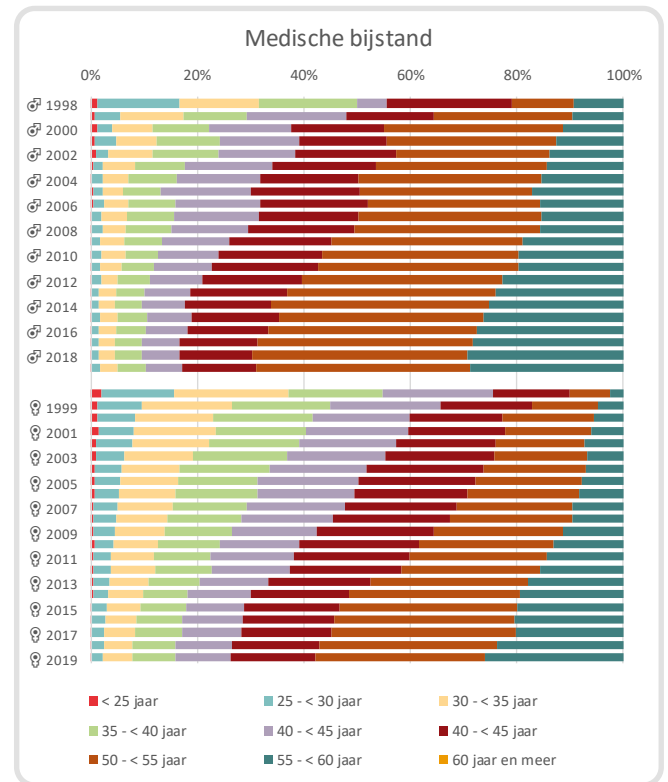
tot 49 jaar met een daling van de vermindering met 1/5. Het aandeel vrouwen is overduidelijk hoger voor het tijdkrediet (84,4% in 2018) en hun aantal stijgt ook veel sneller. Ze zijn dan weer wel zeer weinig aanwezig in de leeftijdsklasse jonger dan 30 jaar.

4

Evolutie volgens de leeftijd van de begunstigden van thematische verloven en tijdkrediet met motief

Grafiek 14

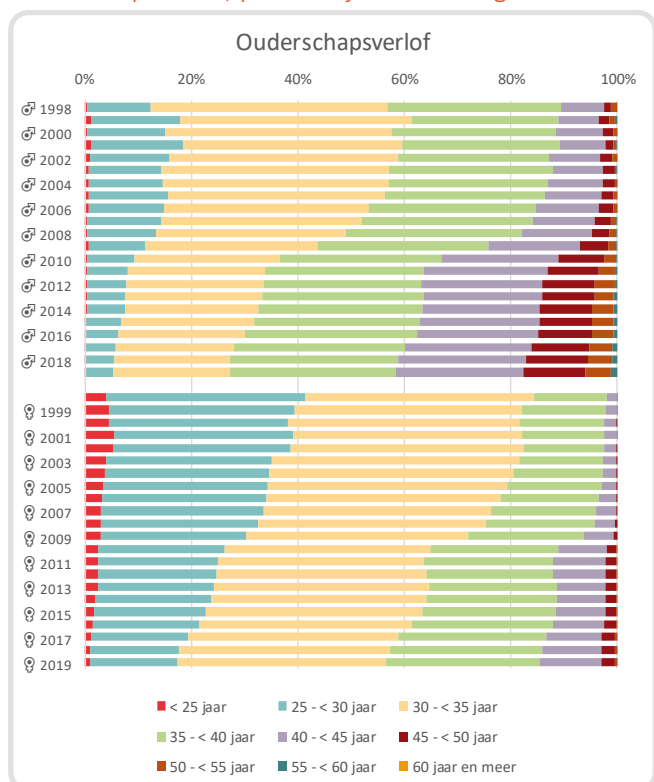
Evolutie van de verhoudingen van begunstigden van verlof voor medische bijstand, per leeftijdsklasse en geslacht

We zien duidelijk, zowel bij de vrouwelijke als de mannelijke begunstigden van de thematische verloven en het tijdkrediet met motief dat tussen 1998 en 2019 de oudere leeftijdsklassen in omvang toenemen, ten nadele van de jongere leeftijdsklassen. Over diezelfde periode zijn de mannen nog steeds ouder dan de vrouwen. In 2018 was 57,1% van de vrouwen die medische bijstand namen 50 jaar of ouder, terwijl dat in 1998 nog maar 10% was. In 2018 was 69,6% van de mannen 50 jaar of ouder, terwijl dat in 1998 nog maar 20,9% was.

Grafiek 15

Evolutie van de verhoudingen van de begunstigden van ouderschapsverlof, per leeftijdsklasse en geslacht

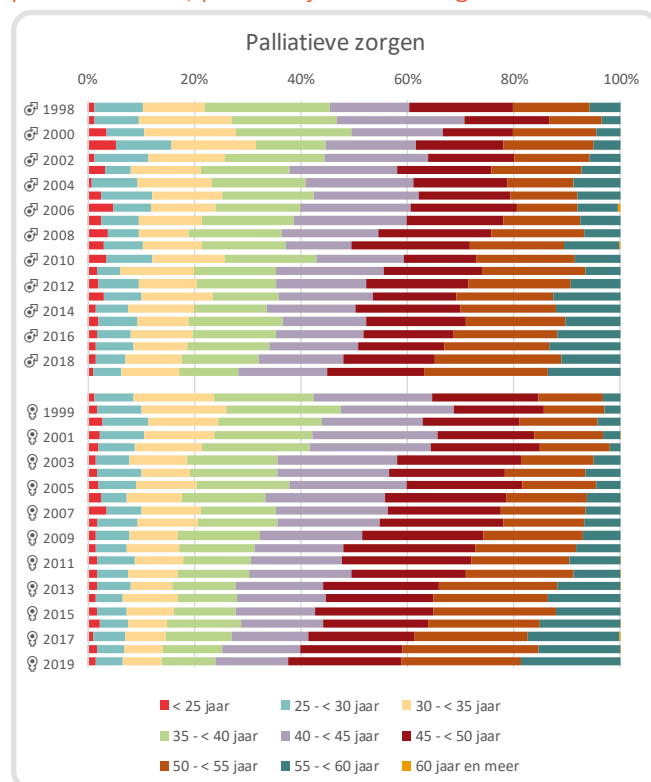
Door de jaren heen is bij de vrouwen de leeftijdsklasse van 30 tot 34 jaar de leeftijdsklasse die het meest gebruikt maakt van ouderschapsverlof. De vrouwen van 25 tot 29 jaar stonden in 1998 nog met afstand op de tweede plaats (37,6%). Daarna is hun aandeel blijven dalen, tot nog maar 16,7% in 2018. Sinds 2010 staan de vrouwen van 35 tot 39 jaar op de tweede plaats. Ze vertegenwoordigen 28,6% van de vrouwen in 2018, terwijl ze in 1998 nog maar 13,8% uitmaakten.

Bij de mannen waren ook de begunstigden van 30 tot 34 jaar de grootste groep in 1998 (44,5%) en die van 35 tot 39 jaar stonden op de tweede plaats (32,6%). Sinds 2010 is die leeftijdsklasse de grootste geworden (30,2% in 2010 en 31,6% in 2018). De groep van mannen van 40 tot 44 jaar wordt steeds groter: van 8,1% in 1998 stegen ze naar 23,5% in 2017. In dat jaar zijn ze de tweede grootste categorie geworden.

Net als bij het verlof voor medische bijstand stijgt ook de leeftijd waarop mensen ouderschapsverlof nemen en zijn de mannelijke begunstigden ouder dan de vrouwelijke.

Grafiek 16

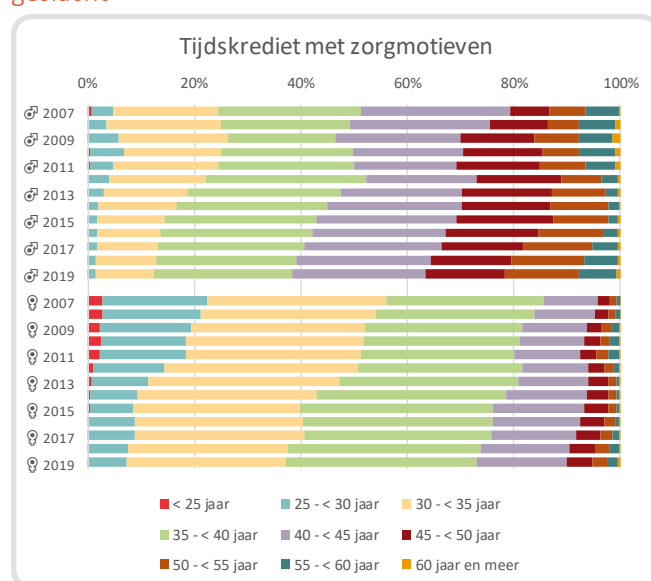
Evolutie van de verhoudingen van begunstigden van palliatief verlof, per leeftijdsklasse en geslacht

Ondanks het kleine aandeel personen met palliatief verlof, zien we ook hier een stijgende trend van de leeftijd waarop dat type verlof wordt genomen. Het verschil in leeftijd tussen de mannen en vrouwen is minder uitgesproken dan voor de andere onderbrekingen. Bij het begin van het systeem waren de mannen een klein beetje ouder dan de vrouwen, maar sinds enkele jaren keert de trend om en zijn de vrouwen een beetje ouder.

Grafiek 17

Evolutie van de verhoudingen van begunstigden van een tijdscrediet met motief zorg, per leeftijdsklasse en geslacht

5

Conclusie

Het tijdskrediet met motief zorg wordt bij de vrouwelijke begunstigden voornamelijk gebruikt om te zorgen voor een kind jonger dan 8 jaar (92,2% van de gevallen in 2018). Hoewel ze ouder zijn, ligt de trend van de evolutie in de loop der jaren redelijk dicht bij het ouderschapsverlof bij vrouwen. In de loop der jaren blijven de vrouwen van 30 tot 34 jaar die tijdskrediet nemen niet de grootste groep, in tegenstelling tot bij het ouderschapsverlof. Sinds 2014 zijn het de vrouwen van 35 tot 39 die het talrijkst vertegenwoordigd zijn. In 2018 vertegenwoordigt die leeftijdscategorie 36,0% tegenover 30,3% voor de 30-34-jarigen. Net als bij het ouderschapsverlof daalt de categorie van vrouwen van 25 tot 29 jaar met de jaren. Ze vertegenwoordigt nog maar 7,2% van de vrouwen in 2018 terwijl het in 2007 nog op 19,8% lag.

Bij de mannen vormen de begunstigden van 40 tot 44 jaar in 2007 de grootste groep met 28,1%. Maar door de jaren heen zal die categorie zeer dicht (soms groter, soms kleiner) bij die van de mannen van 35 tot 39 jaar blijven liggen. Hun aandelen zullen weinig veranderen. Het aandeel mannen jonger dan 30 zal bijna verdwijnen ten voordele van de oudere leeftijdsklassen, vooral de 50-plussers. De mannen zijn ruimschoots ouder dan de vrouwen die tijdskrediet met motief nemen. Dat kan gedeeltelijk worden verklaard doordat mannen, in verhouding, vaker dat soort verlof nemen voor de twee motieven (palliatief verlof of medische bijstand) die mensen later in hun leven nemen (in 2018 was dat 18,0% bij de mannen tegenover 6,4% bij de vrouwen). In 2018 nam slechts 82,0% van de mannen tijdskrediet met motief zorg voor een kind (kind jonger dan 8 jaar, kind dat medische bijstand nodig had of gehandicapt kind), terwijl dat bij de vrouwen 93,6% was. Ze zijn dus in verhouding minder talrijk om dat verlof te nemen voor situaties waarbij ze jonge ouders zijn.

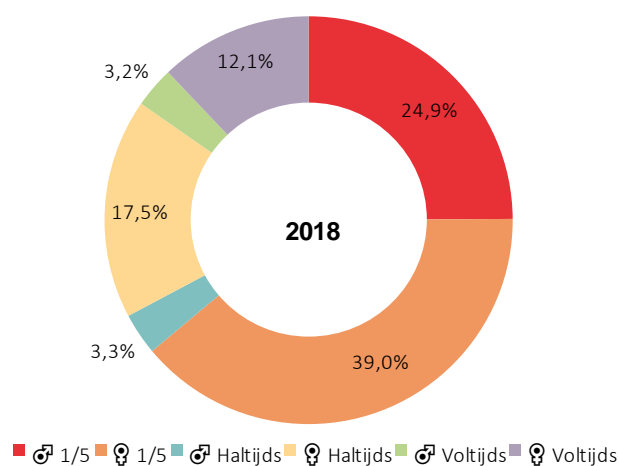
De hogere leeftijd van de begunstigden van tijdskrediet met motief zorg in vergelijking met die van de begunstigden van ouderschapsverlof kan ook worden verklaard doordat dat eerste verlof vaak aansluitend op de tweede soort verlof wordt genomen. In 2018 had immers 71,5% van de personen die tijdskrediet met motief zorg namen ook al ouderschapsverlof genomen in de 5 jaar die eraan voorafgingen. Omgekeerd had in 2018 slechts 5,4% van de personen die ouderschapsverlof namen tijdskrediet genoten met motief zorg in de 5 jaar die eraan voorafgingen.

Ten slotte merken we ongeacht het type onderbreking (thematische verloven of tijdskrediet met motief zorg) dat mannen de neiging hebben om hun onderbreking later te nemen dan vrouwen. Met uitzondering van het palliatief verlof, dat slechts over enkele gevallen gaat. De algemene trend is ook dat door de jaren heen de vermindering of de volledige stopzetting van de prestaties steeds later plaatsvindt.

Het aantal begunstigden van het systeem van thematische verloven en van tijdskrediet met motief zorg stijgt jaar na jaar. Mannen maken steeds vaker gebruik van die systemen, maar de stijging van het aantal vrouwen is nog meer uitgesproken, vooral voor het systeem van tijdskrediet met motief zorg.

Grafiek 18

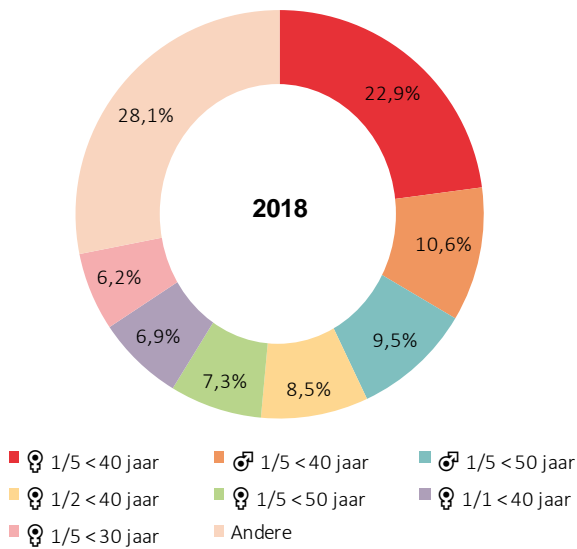
Totaal aantal begunstigden van een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per onderbreking (1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht (fysieke eenheden) in 2018

In 2018 kende de vermindering met 1/5 het grootste succes, zowel bij de mannen als bij de vrouwen. De onderbreking tot de helft wordt veel vaker door vrouwen genomen. Het aantal vrouwen dat hun prestaties volledig onderbreekt, stagneert sinds enkele jaren. Sinds 2014 zijn er meer vrouwen die hun prestaties tot de helft verminderen dan vrouwen die ze volledig onderbreken. Heel weinig mannen verminderen hun prestaties volledig of tot de helft. Ze kiezen bijna exclusief voor de onderbreking die de kleinste impact heeft op de loopbaan en het inkomen, namelijk de onderbreking met 1/5.

Grafiek 19

Percentage begunstigden van een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per leeftijdsklasse (<30 jaar, <40 jaar, 40 jaar of ouder), per onderbreking (1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht (fysieke eenheden) in 2018

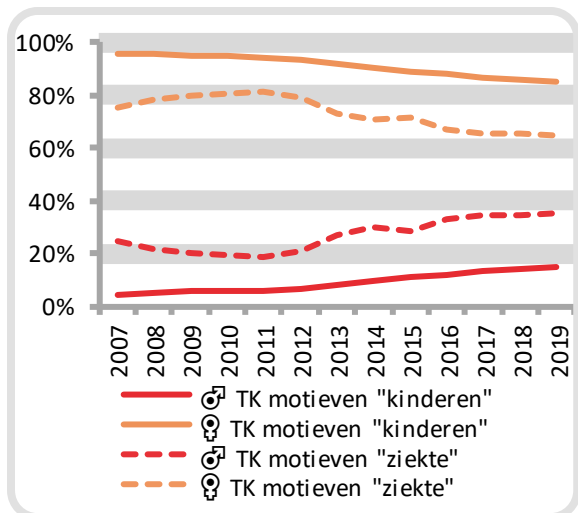
In 2018 waren de vrouwen van 30 tot 39 jaar met een 1/5 onderbreking de grootste groep begunstigden van het systeem van thematische verloven. Ze worden gevolgd door de mannen van 30 tot 39 jaar met een 1/5 vermindering, vervolgens de mannen van 40 tot 49 jaar met een 1/5 vermindering en ten slotte de vrouwen van 30 tot 39 jaar met een vermindering tot de helft.

Het groeiende aandeel van de mannen in het systeem is dus voornamelijk toe te schrijven aan diegenen van 30 tot 39 jaar met een 1/5 vermindering en ook aan die van 40 tot 49 jaar met een 1/5 vermindering.

Het aandeel mannen in thematisch verlof zonder uitkeringen ligt dicht bij dat van de vrouwen en is zelfs bijna gelijk vanaf 2018. Als we enkel naar de 1/5 onderbreking kijken, zijn ze sinds 2017 zelfs talrijker dan de vrouwen.

Grafiek 20

Vergelijking van de evolutie van de verhoudingen van de begunstigden van een tijdskrediet met motief om te zorgen voor een kind ten opzichte van de andere vormen van tijdskrediet met motief zorg, volgens geslacht

In verhouding nemen mannen vaker dan vrouwen tijdskrediet met motief zorg voor de volgende twee motieven: palliatieve zorgen of medische bijstand. Het gaat om omstandigheden waarmee je over het algemeen later in je leven te maken krijgt. Ze zijn dus in verhouding minder talrijk dan vrouwen om dat verlof te nemen voor situaties waarbij ze jonge ouders zijn. Het leeftijdsverschil tussen de geslachten is dus nog meer uitgesproken dan voor de thematische verloven.

Hoewel het aandeel van de mannen door de jaren stijgt, zijn ze met heel weinig om hun prestaties volledig of tot de helft te verminderen. Ze kiezen dus bijna exclusief voor de onderbreking met de minste impact op de loopbaan, namelijk 1/5. Er zijn nog meer vrouwen die hun prestaties verminderen met 1/5 en ze zijn ook met meer om hun prestaties volledig of tot de helft te verminderen. Over het algemeen hebben mannen de neiging om hun onderbreking later te nemen dan vrouwen. De algemene trend is ook dat door de jaren heen de vermindering of de volledige stopzetting van de prestaties voor iedereen steeds later plaatsvindt.

6 Te onthouden

Net als bij de spotlight inzake loopbaanonderbreking en tijdskrediet die complementair aan deze wordt uitgebracht, sommen we bij deze kort nog op wat de voornaamste vaststellingen zijn vanuit de bovenstaande analyse:

- Zowel bij de thematische verloven als bij het tijdskrediet met zorgmotieven groeien de aandelen van mannen en vrouwen sinds meerdere jaren naar elkaar toe. We kunnen echter stellen dat er desondanks nog een duidelijke genderkloof overeind blijft bij de diverse onderbrekingsvormen die betrekking hebben op een zorgmotief.
- Bij de mannelijke gebruikers van onderbrekingsvormen die uitgaan van een zorgmotief, valt op dat het vooral gaat om onderbrekingen met 1/5 van de werktijd (het meest laagdrempelige regime in de onderzochte periode) en bovendien vaker pas op latere leeftijd de onderbreking opnemen. In vergelijking met de gemiddelde leeftijd waarop vrouwen moeder worden en mannen vader (veel van deze zorgmotieven betreffen immers kindzorg) lijkt het erop dat vrouwen eerder hun werk onderbreken bij de geboorte van een kind, maar mannen dit eerder lijken uit te stellen tot wanneer de toegang tot het recht bijna zou vervallen.

Ook voor de onderbrekingsvormen met een zorgmotief lijkt de impact op de carrière-uitbouw dan ook algemeen een grotere rol te spelen in het beslissingsproces om al dan niet een onderbreking op te nemen.

Statistische bijlagen

Deze bijlagen bevatten de gegevens die gediend hebben om de bovenstaande grafieken te maken. Aangezien de gegevens voor het jaar 2019 nog onvolledig zijn op het ogenblik van de publicatie, wordt daarvoor het gemiddelde gebruikt van de 7 maanden die al beschikbaar zijn.

De gegevens over het aantal begunstigden van de thematische verloven zijn beschikbaar sinds 1998. Die over het aantal onderbrekingen in het kader van het tijdskrediet met motief beginnen in 2007.

Tabel 1

Evolutie van het totaal aantal begunstigden van een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per stelsel (fysieke eenheden)

	Thematische verloven: medische bijstand	Thematische verloven: ouderschapsverl of	Thematische verloven: palliatieve zorgen
1998	87	703	87
1999	718	5.315	100
2000	1.333	8.071	135
2001	1.778	9.138	144
2002	2.304	11.605	145
2003	2.957	19.119	150
2004	3.477	23.820	162
2005	4.005	27.352	166
2006	4.770	31.507	194
2007	5.554	34.111	205
2008	6.602	37.619	215
2009	7.818	44.389	227
2010	8.875	51.944	228
2011	10.256	52.539	226
2012	11.443	50.766	251
2013	13.470	53.235	269
2014	15.461	57.299	291
2015	15.486	58.374	266
2016	16.382	60.272	281
2017	17.838	63.739	338
2018	18.421	65.218	344
2019 (7m)	18.997	66.817	344

Tabel 2

Evolutie van het totaal aantal begunstigden van een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), volgens geslacht (fysieke eenheden)

	♂	♀	Totaal
1998	66	812	878
1999	360	5.773	6.133
2000	676	8.864	9.540
2001	941	10.118	11.060
2002	1.500	12.555	14.055
2003	3.068	19.156	22.225
2004	4.466	22.993	27.459
2005	5.728	25.794	31.522
2006	7.212	29.259	36.471
2007	8.479	31.390	39.870
2008	10.008	34.428	44.436
2009	13.380	39.054	52.434
2010	16.467	44.581	61.048
2011	17.630	45.391	63.021
2012	17.669	44.791	62.459
2013	19.171	47.803	66.974
2014	20.982	52.070	73.052
2015	21.620	52.506	74.126
2016	23.206	53.728	76.935
2017	25.585	56.329	81.915
2018	26.416	57.566	83.983
2019 (7m)	27.314	58.844	86.158

Tabel 3

Evolutie van de verhouding per geslacht van het totaal aantal personen in een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof)

	♂	♀	Totaal
1998	8%	92%	100%
1999	6%	94%	100%
2000	7%	93%	100%
2001	9%	91%	100%
2002	11%	89%	100%
2003	14%	86%	100%
2004	16%	84%	100%
2005	18%	82%	100%
2006	20%	80%	100%
2007	21%	79%	100%
2008	23%	77%	100%
2009	26%	74%	100%
2010	27%	73%	100%
2011	28%	72%	100%
2012	28%	72%	100%
2013	29%	71%	100%
2014	29%	71%	100%
2015	29%	71%	100%
2016	30%	70%	100%
2017	31%	69%	100%
2018	31%	69%	100%
2019 (7m)	32%	68%	100%

Tabel 4

Evolutie van het totaal aantal begunstigen van een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per onderbreking (1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht (fysieke eenheden)

	♂ 1/5	♀ 1/5	♂ 1/2	♀ 1/2	♂ 1/1	♀ 1/1	♂ Andere regimes	♀ Andere regimes
1998	0	2	7	46	59	761	0	3
1999	13	26	131	1.414	210	4.310	6	23
2000	38	70	319	3.127	311	5.615	9	52
2001	60	122	485	3.782	383	6.139	14	76
2002	516	1.981	568	4.206	412	6.356	4	12
2003	2.041	8.412	567	4.213	460	6.532	0	0
2004	3.360	12.326	600	4.124	506	6.544	0	0
2005	4.561	14.981	624	4.274	542	6.540	0	0
2006	5.765	17.578	767	4.661	680	7.020	0	0
2007	6.870	18.983	833	5.012	776	7.395	0	0
2008	8.201	20.965	922	5.668	885	7.795	0	0
2009	11.140	24.343	1.167	6.465	1.073	8.246	0	0
2010	13.895	28.898	1.281	7.011	1.290	8.673	0	0
2011	14.785	28.772	1.467	7.806	1.378	8.813	0	0
2012	14.581	27.734	1.590	8.131	1.497	8.926	0	0
2013	15.461	28.218	1.928	9.786	1.782	9.798	0	0
2014	16.718	30.327	2.291	11.777	1.974	9.965	0	0
2015	17.105	30.114	2.441	12.635	2.074	9.756	0	0
2016	18.332	31.020	2.590	12.918	2.284	9.790	0	0
2017	20.386	32.580	2.684	13.660	2.515	10.090	0	0
2018	20.913	32.757	2.791	14.663	2.713	10.147	0	0
2019 (7m)	21.888	34.015	2.775	14.851	2.633	9.952	18	26

Tabel 5

Vergelijking van de evolutie van de verhoudingen per onderbreking (met 1/5, tot de helft, volledig) en volgens geslacht

	♂ 1/5	♀ 1/5	♂ 1/2	♀ 1/2	♂ 1/1	♀ 1/1	♂ Andere regimes	♀ Andere regimes
1998	16,6%	83,4%	12,6%	87,4%	7,2%	92,8%	6,8%	93,2%
1999	33,1%	66,9%	8,5%	91,5%	4,6%	95,4%	19,1%	80,9%
2000	35,2%	64,8%	9,2%	90,8%	5,2%	94,8%	14,9%	85,1%
2001	33,2%	66,8%	11,4%	88,6%	5,9%	94,1%	15,1%	84,9%
2002	20,7%	79,3%	11,9%	88,1%	6,1%	93,9%	24,1%	75,9%
2003	19,5%	80,5%	11,9%	88,1%	6,6%	93,4%	0,0%	100,0%
2004	21,4%	78,6%	12,7%	87,3%	7,2%	92,8%		
2005	23,3%	76,7%	12,7%	87,3%	7,7%	92,3%		
2006	24,7%	75,3%	14,1%	85,9%	8,8%	91,2%		
2007	26,6%	73,4%	14,3%	85,7%	9,5%	90,5%		
2008	28,1%	71,9%	14,0%	86,0%	10,2%	89,8%		
2009	31,4%	68,6%	15,3%	84,7%	11,5%	88,5%		
2010	32,5%	67,5%	15,5%	84,5%	12,9%	87,1%		
2011	33,9%	66,1%	15,8%	84,2%	13,5%	86,5%		
2012	34,5%	65,5%	16,4%	83,6%	14,4%	85,6%		
2013	35,4%	64,6%	16,5%	83,5%	15,4%	84,6%		
2014	35,5%	64,5%	16,3%	83,7%	16,5%	83,5%		
2015	36,2%	63,8%	16,2%	83,8%	17,5%	82,5%		
2016	37,1%	62,9%	16,7%	83,3%	18,9%	81,1%		
2017	38,5%	61,5%	16,4%	83,6%	20,0%	80,0%		
2018	39,0%	61,0%	16,0%	84,0%	21,1%	78,9%		
2019 (7m)	39,2%	60,8%	15,7%	84,3%	20,9%	79,1%	40,1%	59,9%

Tabel 6

Evolutie van het totaal aantal personen in een specifieke vorm van loopbaanonderbreking (thematisch verlof), per leeftijdsklasse (<30 jaar, <40 jaar, <50 jaar en 50 jaar en ouder) en volgens geslacht (fysieke eenheden)

	♂ < 30 jaar	♀ < 30 jaar	♂ < 40 jaar	♀ < 40 jaar	♂ < 50 jaar	♀ < 50 jaar	♂ 50 jaar en meer	♀ 50 jaar en meer
1998	8	294	39	430	12	70	6	19
1999	51	2.066	202	3.210	65	378	41	119
2000	77	3.022	365	4.932	126	634	108	276
2001	127	3.489	486	5.491	173	795	156	344
2002	181	4.246	828	6.846	281	994	210	469
2003	363	6.037	1.867	11.130	517	1.397	321	592
2004	550	7.149	2.724	13.445	746	1.668	446	731
2005	766	7.937	3.434	15.018	992	1.970	536	869
2006	919	8.933	4.318	16.895	1.324	2.338	652	1.093
2007	1.034	9.320	5.064	17.992	1.546	2.745	835	1.334
2008	1.138	9.828	5.873	19.731	1.970	3.226	1.027	1.643
2009	1.314	10.354	7.421	22.295	3.231	4.288	1.414	2.117
2010	1.358	10.264	8.269	25.090	5.022	6.614	1.817	2.613
2011	1.225	9.763	8.354	25.311	5.709	7.254	2.343	3.064
2012	1.189	9.374	8.074	24.739	5.763	7.275	2.642	3.403
2013	1.193	9.671	8.688	26.225	6.361	7.823	2.929	4.083
2014	1.275	10.137	9.306	28.445	7.089	8.516	3.312	4.971
2015	1.249	9.752	9.779	28.984	7.450	8.620	3.142	5.150
2016	1.220	9.377	10.459	29.786	8.009	9.167	3.519	5.399
2017	1.245	8.867	11.084	31.439	9.156	10.100	4.101	5.924
2018	1.194	8.313	11.308	32.178	9.817	10.624	4.098	6.452
2019	1.240	8.242	11.712	32.792	10.219	10.997	4.142	6.813

Tabel 7

Vergelijking van de evolutie van de verhoudingen per leeftijdscategorie (<30 jaar, <40 jaar, <50 jaar en 50 jaar en ouder) en volgens geslacht

	♂ < 30 jaar	♀ < 30 jaar	♂ < 40 jaar	♀ < 40 jaar	♂ < 50 jaar	♀ < 50 jaar	♂ 50 jaar en meer	♀ 50 jaar en meer
1998	2,8%	97,2%	8,4%	91,6%	91,9%	8,1%	24,8%	75,2%
1999	2,4%	33,7%	5,9%	94,1%	90,1%	9,9%	25,9%	74,1%
2000	2,5%	31,7%	6,9%	93,1%	85,4%	14,6%	28,1%	71,9%
2001	3,5%	31,5%	8,1%	91,9%	83,6%	16,4%	31,2%	68,8%
2002	4,1%	30,2%	10,8%	89,2%	82,5%	17,5%	30,9%	69,1%
2003	5,7%	27,2%	14,4%	85,6%	81,3%	18,7%	35,2%	64,8%
2004	7,1%	26,0%	16,8%	83,2%	78,9%	21,1%	37,9%	62,1%
2005	8,8%	25,2%	18,6%	81,4%	78,6%	21,4%	38,1%	61,9%
2006	9,3%	24,5%	20,4%	79,6%	78,2%	21,8%	37,4%	62,6%
2007	10,0%	23,4%	22,0%	78,0%	76,7%	23,3%	38,5%	61,5%
2008	10,4%	22,1%	22,9%	77,1%	75,9%	24,1%	38,5%	61,5%
2009	11,3%	19,7%	25,0%	75,0%	75,2%	24,8%	40,0%	60,0%
2010	11,7%	16,8%	24,8%	75,2%	78,5%	21,5%	41,0%	59,0%
2011	11,1%	15,5%	24,8%	75,2%	75,6%	24,4%	43,3%	56,7%
2012	11,3%	15,0%	24,6%	75,4%	73,4%	26,6%	43,7%	56,3%
2013	11,0%	14,4%	24,9%	75,1%	72,8%	27,2%	41,8%	58,2%
2014	11,2%	13,9%	24,7%	75,3%	72,0%	28,0%	40,0%	60,0%
2015	11,4%	13,2%	25,2%	74,8%	73,3%	26,7%	37,9%	62,1%
2016	11,5%	12,2%	26,0%	74,0%	72,3%	27,7%	39,5%	60,5%
2017	12,3%	10,8%	26,1%	73,9%	71,1%	28,9%	40,9%	59,1%
2018	12,6%	9,9%	26,0%	74,0%	72,2%	27,8%	38,8%	61,2%
2019	13,1%	9,6%	26,3%	73,7%	72,6%	27,4%	37,8%	62,2%